

Svar på motion från Martina Mossberg (M) om att förhindra ekonomiskt bistånd samt andra resurser till återvändande IS-terrorister eller andra som deltagit i eller stött terrorism

Sammanfattning

Martina Mossberg (M) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige, 2019-05-13, att Hanninge kommuns resurser inte ska tas i anspråk för någon typ av bistånd eller insatser till återvändande IS-terrorister. Av de tre förslag som ställs till kommunfullmäktige att besluta om kan konstateras att socialtjänsten redan arbetar i enlighet med förslagen alternativt saknar laglig grund att agera på det sätt Martina Mossberg önskar.

I och med denna redogörelse anser förvaltningen motionen vara besvarad.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse 2020-04-14 – Svar på motion från Martina Mossberg (M) om att förhindra ekonomiskt bistånd samt andra resurser till återvändande IS-terrorister eller andra som deltagit i eller stött terrorism
- Beslutsunderlag 2020-02-27 – Motion från Martina Mossberg (M) om att förhindra ekonomiskt bistånd samt andra resurser till återvändande IS-terrorister eller andra som deltagit i eller stött terrorism

Förvaltning
Social- och äldreförvaltningen

Avdelning/Enhet
Stab- och kvalitetsavdelningen

Handläggare
Per Carlsson, tillgänglighetsstrateg/utredare

Dokumenttyp
Tjänsteskrivelse

Datum
2020-04-14

Diarienummer
SN 2020/81

Sida
2 (9)

- Beslutsunderlag 2019-10-23 – Juridiska förutsättningar för kommunens uppdrag vad gäller våldsbejakande politisk extremism (SKL)
- Beslutsunderlag 2019-12-20 - Återvändare - barn i behov av skydd och stöd (Kunskapsguiden.se)
- Beslutsunderlag 2019-10-01 - Vuxna och barn som återvänder (Center mot våldsbejakande extremism)

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse som sitt svar kommunfullmäktige.

Siw Lidestål
Social- och äldredirektör

Ingrid Månsson
Avdelningschef

Bakgrund

Martina Mossberg (M) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige, 2019-05-13, att Haninge kommuns resurser inte ska tas i anspråk för någon typ av bistånd eller insatser till återvändande IS-terrorister. I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att uppdra till samtliga nämnder och styrelser som berörs av att utarbeta direktiv som förhindrar att Haninge kommuns ekonomiska eller personella resurser tas i anspråk för någon typ av bistånd, insats eller annat till återvändande IS-terrorister eller andra som deltagit i eller stött terrorism.
2. Att uppdra till samtliga förvaltningar och dess personal om att vid kontakt med individer där det finns misstanke om att personen återvänt från IS skall personalen snarast och utan dröjsmål kontakta polisen och relevanta rättsliga instanser och upprätta en brottsanmälan om misstänkt krigsbrott.
3. Att uppdra till socialförvaltningen att vid misstanke om IS återvändare med barn i familjen skall socialförvaltningen använda sig av alla tillgängliga juridiska möjligheter till det yttersta för att skydda barnen i familjen genom exempelvis användningen av LVU, Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom social- och äldreförvaltningens stab- och kvalitetsavdelning.

Förvaltningens synpunkter

Bland kommunens obligatoriska och grundläggande uppgifter ingår bland annat att tillhandahålla social omsorg i form av äldre- och handikappomsorg samt individ- och familjeomsorg. I Socialtjänst-lagens (SoL) (2001:435) 2 kap. 1 § framgår att kommunens socialtjänst har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver.

I information som presenteras av Center mot våldsbejakande extremism (CVE) beskrivs de delar som arbetet med återvändare omfattar:

- Säkerhetspolisen bevakar personerna utifrån terrorattentatshot, samt utreder misstankar om terroristbrott. Säkerhetspolisen informerar polisen.
- Polismyndigheten utreder misstankar om annan brottslighet, såsom brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. Men även annan misstänkt brottslighet. Finns någon misstanke om brott ska polisen inleda förundersökning.
- När information om barn eller familjer som har återvänt från IS-kontrollerade områden kommer till Säkerhetspolisens och Polisens kännedom ska en

orosanmälan göras till socialtjänsten för en bedömning av barns behov av stöd och skydd.

- Vad gäller vuxna oavsett om de är misstänkta för brott eller ej, och som har behov av stöd kan socialtjänsten erbjuda insatser. Stöd till vuxna bygger på frivillighet och utgår från individens behov. Återintegrering i samhället är en viktig förebyggande insats.
- Civilsamhället har en viktig roll att spela och kan utgöra en brygga mellan den offentliga sektorn och de personer som vanligtvis inte har kontakt med myndigheter. Trossamfund och religiöst baserade aktörer kan bidra med viktiga insatser.

Motionärens första förslag

Att uppdra till samtliga nämnder och styrelser som berörs av att utarbeta direktiv som förhindrar att Hanninge kommuns ekonomiska eller personella resurser tas i anspråk för någon typ av bistånd, insats eller annat till återvändande IS-terrorister eller andra som deltagit i eller stött terrorism.

I en skrift som SKL (nuvarande SKR) publicerade 2019-10-23 – *Juridiska förutsättningar för kommunens uppdrag vad gäller våldsbejakande politisk extremism* – anges i avsnittet, *Återvändare*, med hänvisning till 4 kap. 1 § SoL, att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för

sin livsföring i övrigt. Denna rätt till ekonomiskt bistånd är inte ovillkorlig och bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd är alltid individuell. Den enskilde måste göra vad han eller hon kan för att själv tillgodose sina behov. En person som har vistats utomlands kan för socialtjänsten behöva redovisa hur han eller hon har kunnat bekosta resan samt uppehållet. Krav på ekonomisk planering kan vara särskilt angeläget när man återvänder till Sverige efter en längre tids vistelse utomlands.

Avseende motionärens första förslag har kommunen ingen laglig möjlighet till en generell strypning av social omsorg eller ekonomiskt bistånd till personer som tillhör en viss gruppering. Däremot kan krav ställas på den enskilde individen att redovisa sina ekonomiska förutsättningar och hur personen har planerat för sin ekonomi före, under och efter en utlandsvistelse. Resultatet av en sådan ekonomisk prövning kan påverka möjligheterna till att få bidrag.

Motionärens andra förslag

Att uppdra till samtliga förvaltningar och dess personal om att vid kontakt med individer där det finns misstanke om att personen återvänt från IS skall personalen snarast och utan dröjsmål kontakta polisen och relevanta rättsliga instanser och upprätta en brottsanmälan om misstänkt krigsbrott.

Socialtjänsten är en av de verksamheter i samhället som omfattas av en stark sekretess. Vid misstanke om brott får dock, enligt Offentlighets och sekretesslagen, uppgifter

lämnas ut till åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet. Möjligheten att lämna ut uppgifter vid misstanke om brott är kopplad till den lägsta straffpåföljden för brottet. Lägsta straffpåföljd för ett begånget brott ska minst vara ett år medan försök till brott ska rendera till fängelse i minst två år. Enligt Lag (2003:148) om straff för terroristbrott är den lägsta straffpåföljden för ett mindre grovt brott fängelse i lägst två år. Om misstanke om terroristbrott föreligger kan därmed uppgifter lämnas ut från socialtjänsten.

Om misstankar finns om att en person under 21 år kommer att utföra brottslig verksamhet kan kommunen lämna ut uppgifter till Polismyndigheten trots sekretessen och att det inte är någon skyldighet.

Avseende motionärens andra förslag har socialförvaltningen redan denna skyldighet.

Motionärens tredje förslag

Att uppdra till socialförvaltningen att vid misstanke om IS återvändare med barn i familjen skall socialförvaltningen använda sig av alla tillgängliga juridiska möjligheter till det yttersta för att skydda barnen i familjen genom exempelvis användningen av LVU, Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Av CVE:s information (se ovan) ska en orosanmälan göras till socialtjänsten när information om barn eller familjer som har återvänt från IS-kontrollerade områden kommer till Säkerhetspolisens/

Polismyndighetens kännedom. Socialtjänsten ska i sin tur genomföra en bedömning av barns behov av stöd och skydd. Polismyndigheten och Säkerhetspolisen har en lagstadgad skyldighet (i enlighet med 14 kap. 1 § SoL) att genast göra en anmäla till socialnämnden om de får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) är en lag som enligt 1 § LVU är avsedd att komplettera socialtjänstlagen (2001:453) när det gäller insatser inom socialtjänsten för barn och ungdom upp till 20 år om det kan antas att behövlig vård inte kan ges den unge med samtycke av den eller dem som har vårdnaden om honom eller henne och, när den unge har fyllt 15 år, av honom eller henne själv. Beslut om vård med stöd av 1, 2, 3 § § LVU meddelas av förvaltningsrätten efter ansökan av socialnämnden.

Avseende motionärens tredje förslag har socialförvaltningen redan denna skyldighet.

I och med denna redogörelse anser förvaltningen motionen vara besvarad.

Förvaltning
Social- och äldreförvaltningen

Avdelning/Enhet
Stab- och kvalitetsavdelningen

Handläggare
Per Carlsson, tillgänglighetsstrateg/utredare

Dokumenttyp
Tjänsteskrivelse

Datum
2020-04-14

Diarienummer
SN 2020/81

Sida
9 (9)

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltningen